

Juridiska avdelningen

5.1.1999

Till arbetspensionsanstalterna

FRIVILLIG APL-FÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS

Bestämmelserna i pensionslagarna för arbetstagare om frivillig försäkring av anställda som arbetar utomlands ändrades 1.1.1999. Ändringarna ansluter närmast till reformen av FPA:s bosättningsbaserade socialskydd, den s.k. Solmu-reformen, som dock träder i kraft först 1.3.1999.

Anvisningar om försäkring av arbete utomlands (1 c § APL) har tidigare getts i cirkulär A 71/93. Detta cirkulär ersätter punkt 4 i det gamla cirkuläret i sin helhet och den tolkning som ges vid punkt 2.3 sidan 17 när en person anställs på ort och ställe. Cirkuläret innehåller dessutom anvisningar för sådana situationer, där arbetstagaren förflyttar sig från ett land till ett annat.

Den väsentligaste ändringen är att frivillig APL-försäkring kan enligt det nya 1 c § 3 mom. APL fr.o.m. 1.1.1999 också tecknas för personer som anställs på ort och ställe, om arbetstagaren då anställningsförhållandet inleds omfattas av finsk lagstiftning om social trygghet.

Samtidigt har ordalydelsen i 1 c § 1 mom. APL preciserats, men innehållet kvarstår oförändrat. APL-försäkring för arbete utomlands är alltid obligatoriskt, när den utsända arbetstagaren, medan han arbetar utomlands, står i ett anställningsförhållande till den finska utsändande arbetsgivaren. Däremot är försäkringen inte mera obligatorisk, om arbetsgivaren under utlandsvistelsen byts.

I lagen om olycksfallsförsäkring har man gjort motsvarande ändringar, som också träder i kraft 1.1.1999. I slutet av detta cirkulär ges en kort beskrivning av ändringarna.

Regeringens proposition med förslag till ändring av lagarna (HE 255-256/1998 vp) har sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulär A 36/98 (endast på finska). Lagarna har stadfästs i den föreslagna formen och ingår som bilagor till detta cirkulär.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Seppo Pietiläinen

Helena Tapio

Juridiska avdelningen

5.1.1999

INNEHÅLL

FRIVILLIG APL-FÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS

1	ALLMÄNT.....	3
2	FRIVILLIG APL-FÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS (1 C § 3 MOM. APL).....	4
2.1	Förutsättningarna för frivillig försäkring.....	4
2.1.1	Villkoren för arbetsgivare.....	4
2.1.2	Villkoren för arbetstagare	5
2.2	Specialvillkor för frivillig APL-försäkring.....	7
2.3	Frivillig APL-försäkring i länder som Finland har överenskommelse om social trygghet med	8
2.4	APL-försäkring då man förflyttar sig från ett land till ett annat	9
2.4.1	Från ett icke-avtalsland till ett annat icke-avtalsland.....	9
2.4.2	Från ett icke-avtalsland till ett avtalsland	10
2.4.3	Från ett avtalsland till ett icke-avtalsland	11
2.4.4	Från ett avtalsland till ett annat avtalsland.....	12
3	IKRAFTTRÄDELSEBESTÄMMELSERNA.....	13
4	OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS.....	13

BILAGOR

Juridiska avdelningen

5.1.1999

FRIVILLIG APL-FÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS**1
ALLMÄNT**

Bestämmelserna om försäkring av arbete utomlands infördes i arbetspensionslagarna 1.1.1994. De tillämpas på arbetstagare som sänds utomlands för att arbeta, om inte annat följer av överenskommelser om social trygghet som Finland ingått med andra länder. Bestämmelserna om den obligatoriska försäkringen tillämpas i sådana situationer, där arbetstagaren förvärvsarbetar i ett land som Finland inte har en överenskommelse om social trygghet med eller motsvarande anordningar. I EU-länderna kan bestämmelserna i 1 c § 1 mom. APL komma i fråga, om arbetstagaren inte är EU-medborgare och det inte finns någon bilateral överenskommelse som kompletterar EG-förordningen 1408/71. Frivillig APL-försäkring (1 c § 3 mom. APL) kan också tecknas i länder som Finland har ingått överenskommelser om social trygghet med.

Ordalydelsen i 1 c § 1 mom. APL som gäller obligatorisk försäkring har gett upphov till oklarhet i praktiken. Skillnaden mellan paragrafens 1 och 3 mom. framgår inte tillräckligt klart av momentet i fråga i sådana situationer, där arbetstagaren har arbetat i ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag. Därför har ordalydelsen i paragrafens 1 mom. precisrats. I övrigt har man med lagändringen endast utvidgat tillämpningsområdet för den frivilliga APL-försäkringen.

De anvisningar om frivillig försäkring som är i kraft och som getts i cirkulär A 71/93 har nu samlats här tillsammans med erfarenheterna av tillämpningsförfarandet samt tillämpningsanvisningarna i enlighet med den nya lagändringen. Dessutom har tillämpningsområdet för den frivilliga försäkringen klarlagts, då arbetstagaren förflyttar sig från ett land till ett annat. Till slut följer en kort beskrivning av de ändringar som gjorts i olycksfallsförsäkringen och som motsvarar dem som gjorts i APL.

Anställd på ort och ställe

Enligt de tidigare tillämpningsanvisningarna behövde personer som anställdes på ort och ställe, dvs. personer som anställdes direkt utomlands, inte försäkras enligt APL. I cirkulär A 71/93 i punkt 2.3 (sidan 7) tillämpade man emellertid en sådana tolkning, enligt vilken en arbetstagare inte betraktades som anställd på ort och ställe, om arbetstagaren hade blivit utsänd av en finsk arbetsgivare för att arbeta utomlands och där övergick i en annan finsk arbetsgivares tjänst innan två år hade gått sedan han blev utsänd från Finland. Man ansåg att en sådan arbetstagare skulle omfattas av APL.

Denna tolkning har nu ändrats fr.o.m. 1.1.1999. Om arbetsgivaren byts under utsändningen, är den nya arbetsgivaren inte mera skyldig att ordna APL-försäkring för arbetstagaren. Men arbetsgivaren kan i alla

Juridiska avdelningen

5.1.1999

fall teckna en frivillig APL-försäkring för sin arbetstagare. I detta cirkulär hänvisas i princip till lagen om pension för arbetstagare (APL), men motsvarande ändringar gäller också arbetstagare som omfattas av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (KAPL) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (KoPL), såvida inte annat särskilt bestämts.

I cirkuläret används också allmänt benämningen avtalsland och icke-avtalsland. Med avtalsland avses både EU- och EES-länder och sådana länder som Finland har ingått bilaterala överenskommelser om social trygghet med. Med icke-avtalsland avses alla andra länder.

2

FRIVILLIG APL-FÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS (1 c § 3 mom. APL)

2.1

Förutsättningarna för frivillig försäkring

Fr.o.m. början av 1999 är frivillig försäkring enligt 1 c §:n 3 mom. APL möjlig både då det gäller arbetstagare som sänds ut från Finland för att arbeta utomlands och under vissa förutsättningar också s.k. arbetstagare som anställts utomlands på ort och ställe. Under åren 1994-1998 var det inte möjligt att ordna ens frivillig APL-försäkring för andra arbetstagare än dem som var utsända från Finland.

2.1.1

Villkoren för arbetsgivare

Frivillig APL-försäkring kan komma i fråga både när arbetsgivaren är från Finland (anställd på ort och ställe) och i vissa fall när arbetsgivaren är ett utländskt företag

Som finsk arbetsgivare betraktas en finsk medborgare som är bosatt i Finland eller ett bolag som är registrerat i Finland.

Av en utländsk arbetsgivare förutsätts att det är fråga om ett finskt företags dotter-, syster- eller moderföretag (koncernföretag) eller ett sådant utländskt företag, där det finska företaget har bestämmande inflytande i (intresseföretag). Det räcker med att det finska företaget har bara en liten ägarandel i det utländska företaget.

Om arbetstagaren i det utländska företags tjänst pensionsförsäkras, skall försäkringstagaren dock vara ett finskt företag.

Juridiska avdelningen

5.1.1999

2.1.2

Villkoren för arbetstagare

Av en arbetstagare förutsätts att han omfattas av det finska socialskyddet när anställningsförhållandet inleds (antingen FPA:s bosättningsbaserade socialskydd eller arbetspensionsskyddet). Detta villkor gäller både arbetstagare som sänds ut för att arbeta för en koncern eller ett intresseföretag och arbetstagare som anställs på ort och ställe. Villkoret är detsamma som vid tillämpningen av bestämmelsen i 1 c § APL om obligatorisk pensionsförsäkring.

Arbetstagarens medborgarskap eller hemort har ingen betydelse när APL tillämpas.

Utsända från Finland för att arbeta för ett koncern- eller intresseföretag

Att omfattas av finsk social trygghet innebär för arbetstagare som sänts ut från Finland för att arbeta för en utländsk arbetsgivare, att de före utsändningen skall ha omfattats av finsk arbetspensionsförsäkring eller skall anses ha varit bosatta i Finland i enlighet med FPA:s tillämpningsområdeslag.

En arbetstagare som har kommit från utlandet till Finland endast för att ingå ett arbetsavtal eller för en kort utbildningsperiod betraktas emellertid inte som utsänd från Finland, om han inte har omfattats av den finska socialförsäkringen omedelbart före avtalets slut.

Ett finskt företag sänder en arbetstagare som anställts från Ryssland för att arbeta åt ett dotterföretag i Kina. Arbetstagaren får först arbetsintroduktion under några veckor i Finland. Även om arbetet i Finland försäkras här, kan arbetstagarens anställning i Kina inte försäkras frivilligt enligt APL.

Om arbetstagaren i exemplet ovan emellertid varit utsänd av en annan finsk arbetsgivare för att arbeta i Ryssland och arbetstagaren varit försäkrad enligt APL under utsändningstiden i Ryssland, kan anställningen i Kina försäkras frivilligt enligt APL.

Ett finskt företag sänder ut en arbetstagare som det anställt från Tyskland för att arbeta för dess dotterföretag i Brasilien. Arbetstagaren får några veckors arbetsintroduktion i Finland. Dessförinnan har arbetstagaren varit utsänd till Tyskland av en annan finsk arbetsgivare och varit försäkrad i Finland under arbetskommanderingen i Tyskland. Det finska företaget kan ordna en frivillig APL-försäkring för sin arbetstagare då han far till Brasilien.

Juridiska avdelningen

5.1.1999

Anställda på ort och ställe

Då det gäller arbetstagare som anställts direkt från utlandet är det oftast fråga om två slags situationer. Den första gäller sådana arbetstagare som medan de arbetade utomlands inte alls har omfattats av finsk arbetspensionsförsäkring innan det nya anställningsförhållandet inleddes. Den andra gäller sådana arbetstagare som byter arbetsgivare medan de är utomlands, utan att däremellan återvända till Finland.

Av sådana arbetstagare som inte omfattas av APL (eller KAPL, KoPL, StPL, el.dyl.) när anställningsförhållandet utomlands inleds, förutsätts att de har fått FPA:s beslut om att de omfattas av det finska bosättningsbaserade socialskyddet eller det finska socialskyddet direkt med stöd av lagen. I allmänhet är det då fråga om utsända arbetstagares familjemedlemmar eller personer som studerar utomlands på heltid, för vilka FPA utfärdar ett beslut enligt tillämpningsområdeslagen.

Det är emellertid att märka att arbetsgivaren till följd av ändringen av tillämpningsområdeslagen, som kommer att träda i kraft 1.3.1999, alltid skall vara finsk, för att FPA:s bosättningsbaserade lagstiftning alltjämt skall kunna tillämpas på arbetstagare som anställs på ort och ställe. Detta innebär att FPA:s socialskydd upphör när en arbetstagare inleder ett anställningsförhållande hos ett finskt företags utländska dotterbolag, även om det går att ordna en frivillig APL-försäkring för honom från samma tidpunkt.

En utsänd arbetstagare och hans make har av FPA fått ett beslut enligt tillämpningsområdeslagen om att de omfattas av det finska bosättningsbaserade socialskyddet under arbetstagarens arbetskommendering i Malaysia. Den utsända arbetstagarens make får medan beslutet är i kraft anställning hos ett finskt företags dotterbolag i Malaysia. Det finska företaget kan vid behov teckna en frivillig APL-försäkring för sin lokalt anställda arbetstagare, men FPA:s bosättningsbaserade socialskydd upphör.

En annan grupp arbetstagare som anställts på ort och ställe utgör de arbetstagare som under utlandsvistelsen övergår i en annan arbetsgivares tjänst. Efter 31.12.1998 har det ingen betydelse när övergången har skett. Förutsättningen är att dessa arbetstagare varit försäkrade enligt finsk lagstiftning eller frivilligt enligt APL under sitt föregående anställningsförhållande. Det är möjligt att en del av dessa arbetstagare av någon orsak inte mera omfattas av det finska bosättningsbaserade socialskyddet. Det att FPA-socialskyddet saknas hindrar inte att arbetsgivaren tecknar en frivillig APL-försäkring för arbetstagarna, om anknytningen till Finland är en obligatorisk eller frivillig APL-försäkring.

Juridiska avdelningen

5.1.1999

En arbetstagare har varit utsänd till Japan av ett finskt företag. Under sin vistelse i Japan byter han arbetsgivare utan att där emellan återvända till Finland. Ett annat finskt företag är delägare i det japanska arbetsgivarföretaget. Om arbetstagaren varit obligatoriskt eller frivilligt APL-försäkrad i den tidigare arbetsgivarens tjänst, kan det finska delägarföretaget teckna en frivillig APL-försäkring för honom.

2.2

Specialvillkor för frivillig APL-försäkring

För frivillig APL-försäkring gäller i princip samma villkor som för obligatorisk försäkring. Vissa undantag följer emellertid av försäkringens frivilliga karaktär.

Försäkringstagare

Frivillig APL-försäkring är möjlig, även om den arbetsrättsliga arbetsgivaren under anställningen utomlands är ett utländskt företag. Men försäkringstagare skall alltid vara ett finskt företag som ansvarar för försäkringspremierna. Vid indrivningen av försäkringspremier följer man samma praxis som vid indrivningen av de obligatoriska premierna.

Försäkring retroaktivt

Vid tillämpningspraxis har man följt principen att APL-försäkring kan tecknas retroaktivt för endast sex månader. Enligt motiveringarna i regeringens proposition skall frivillig försäkring enligt KAPL och KoPL i regel inte alls kunna tas retroaktivt. Det är bara i undantagsfall som pensionskydd skall kunna ordnas också retroaktivt, t.ex. om arbetsgivaren i strid med arbetsavtalet försummat att ordna pensionskyddet för sin arbetstagare. Men då förutsätts att försäkringspremierna betalas in.

Försäkringslönen

När arbetsgivaren och arbetstagaren kommer överens om arbetet utomlands, borde de då också tillsammans bestämma den försäkringslön som försäkringspremien enligt 7 e § 2 mom. APL skall basera sig på och som betraktas som pensionsgrundande förvärvsinkomst när pensionen räknas ut. Moment 2 i 7 e § APL gäller både obligatorisk och frivillig APL-försäkring alltid när det är fråga om arbete utomlands, oberoende av om arbetet utförs i ett avtalsland eller ett icke-avtalsland.

Försäkringslönen är i princip den lön som skulle betalas i Finland för motsvarande arbete, eller den lön som annars kan anses motsvara arbetet.

I cirkulär A 71/93 ingår närmare anvisningar om försäkringslönen.

I 1 c § 4 mom. APL ingår dessutom en specialbestämmelse om frivillig APL-försäkring, enligt vilken man vid fastställandet av den pensions-

Juridiska avdelningen

5.1.1999

grundande lönen kan beakta pensionsskydd som tjänats in på basis av arbete utomlands. Försäkringslönen kan emellertid sänkas högst så mycket att arbetstagarens totala pensionsskydd förblir på samma nivå som pensionsskyddet enligt minimivillkoren i APL. Det är inte obligatoriskt att beakta pensionsskyddet på grundval av arbetet utomlands när försäkringslönen skall fastställas.

Om arbetsgivarens och arbetstagarens åsikter om försäkringslönen går i sär, kan arbetstagaren ansöka hos pensionsanstalten om ett beslut, där hans pensionsgrundande förvärvsinkomst har fastställts (s.k. SITO-beslut enligt 10 a § APL). Detta beslut kan överklagas.

Arbetstagarens APL-avgift

När det är fråga om en frivillig APL-försäkring kan APL-avgiften, med avvikelse från den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen, inte innehållas på arbetstagarens lön med stöd av lagen. Om arbetstagaren ger sitt samtycke kan emellertid en premieandel som motsvarar arbetstagarens pensionsavgift innehållas på hans lön. Då det gäller s.k. kommenteringsavtal bör parterna komma överens om avgiften samtidigt som försäkringslönen bestäms.

Uppsägning av frivillig APL-försäkring

Sedan början av 1998 har en försäkringsgivare enligt villkor som social- och hälsovårdsministeriet fastställt haft rätt att säga upp en frivillig grundpensionsförsäkring på grund av försäkringstagarens oförmåga att betala premierna eller betalningsförsummelse. Försäkringen upphör då att gälla en månad efter det att den sagts upp.

2.3

Frivillig APL-försäkring i länder som Finland har överenskommelse om social trygghet med

Det är möjligt att ta en frivillig APL-försäkring också i sådana situationer, där en arbetstagares lagstadgade pensionsförsäkring ordnas i arbetslandet med stöd av bestämmelserna i en överenskommelse om social trygghet.

Det kan vara motiverat med en frivillig APL-försäkring, t.ex. då arbetsgivaren tidigare har ordnat ett tilläggspensionsskydd för sin arbetstagare och det är kopplat till ett existerande APL-skydd. I sådana situationer kan tilläggsskyddet upprätthållas med hjälp av det frivilliga APL-skyddet, även om den obligatoriska försäkringen skulle upphöra att gälla.

Enligt vad som ovan har beskrivits kan försäkringslönen sänkas genom

Juridiska avdelningen

5.1.1999

att man beaktar det pensionsskydd från arbetslandet som tjänats in på basis av arbetet utomlands.

2.4

APL-försäkring då man förflyttar sig från ett land till ett annat

I det föregående har sådana situationer beskrivits där arbetstagarens arbetsland byts, antingen så att arbetsgivaren förblir densamma eller arbetstagaren övergår i en annan arbetsgivares tjänst. I det följande har olika situationer grupperats, med särskild tonvikt på om det är fråga om ett avtalsland eller icke-avtalsland när en arbetstagare förflyttar sig från ett land till ett annat. Här behandlas närmast frivillig APL-försäkring.

2.4.1

Från ett icke-avtalsland till ett annat icke-avtalsland

Samma arbetsgivare Om arbetsgivaren förblir densamma när arbetslandet byts, fortsätter den gamla APL-försäkringen att gälla normalt (obligatorisk eller frivillig).

En arbetstagare far från Honduras för att arbeta i Nicaragua. Arbetsgivaren är hela tiden samma finska företag. Bytet av arbetsland medför inga ändringar i APL-försäkringen (obligatorisk eller frivillig), som tagits i Finland.

Arbetsgivaren byts, men försäkringstagaren i Finland förblir densamma

Om arbetstagaren förflyttar sig inom samma koncern, t.ex. från ett dotterbolag till ett annat, ändras inte försäkringstagaren (det finska koncernföretaget) som tagit den frivilliga APL-försäkringen, även om arbetslandet byts. Samma situation uppstår när arbetstagaren övergår till ett sådant intresseföretag, där samma finska försäkringstagare har bestämmande inflytande i. Om det finska företaget vill fortsätta den frivilliga APL-försäkringen, fortsätter den att gälla som tidigare.

Ett finskt moderföretag har ett dotterföretag i Malaysia och Indonesien. Arbetstagaren övergår från det malaysiska dotterföretaget till det indonesiska dotterföretaget. Det finska företaget kan fortsätta den frivilliga APL-försäkringen.

Om arbetsgivaren inte har ordnat frivillig APL-försäkring för arbetstagarens anställningstid vid det malaysiska dotterföretaget, kan en sådan försäkring inte heller ordnas då arbetstagaren övergår i det indonesiska företagens tjänst.

Arbetsgivaren och försäkringstagaren byts

Om arbetstagaren under utlandsvistelsen övergår till en annan koncern,

Juridiska avdelningen

5.1.1999

upphör den gamla frivilliga (eller eventuellt obligatoriska) APL-försäkringen att gälla, och det finska företaget som tillhör samma koncern som det nya utländska arbetsgivarföretaget kan ta en ny frivillig APL-försäkring för arbetstagaren. Detta gäller också sådana intresseföretag, där ett finskt företag har bestämmande inflytande i.

För att en ny försäkring skall kunna tas, förutsätts alltid att arbetstagarens anknytning till den finska sociala tryggheten inte har avbrutits, dvs. arbetstagaren skall vara APL-försäkrad då han byter arbetsgivare.

En arbetstagare övergår från koncern A i Japan till koncern B i Korea. Det finska företaget som hör till koncern B kan ta en frivillig APL-försäkring för arbetstagaren, om denne var APL-försäkrad då han var anställd vid koncern A.

2.4.2

Från ett icke-avtalsland till ett avtalsland

När arbetstagaren flyttar för att arbeta i ett sådant land som Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet med, bestäms hans lagstadgade pensionsskydd i enlighet med denna överenskommelse. Här behandlas inte de bestämmelser som gäller det lagstadgade pensionsskyddet.

Om arbetstagaren varit APL-försäkrad under sin vistelse i icke-avtalslandet, är det emellertid möjligt att ta en frivillig APL-försäkring för honom också, då när han försäkras obligatoriskt enligt avtalslandets lagstiftning. Följande exempel belyser sådana situationer.

En arbetstagare har varit anställd på ett finskt företag i Marocko och han är APL-försäkrad i Finland (obligatorisk eller frivillig). Han övergår i tjänst hos det finska företagens dotterföretag i Frankrike. Enligt huvudregeln i EG-förordningen skall han försäkras i arbetslandet Frankrike. Det finska företaget kan fortsätta att försäkra honom frivilligt enligt APL eller, om företaget tidigare varit skyldig att försäkra arbetstagaren obligatoriskt, avslutas den obligatoriska APL-försäkringen och företaget kan då ta en ny frivillig APL-försäkring. Pensionsskyddet som tjänats in i Frankrike kan beaktas vid bestämmandet av den frivilliga APL-försäkringslönen.

En arbetstagare som varit anställd vid ett turkiskt företag övergår i tjänst hos ett finskt företag i Grekland. Anställningen i Turkiet har inte försäkrats frivilligt enligt APL, trots att den turkiska arbetsgivaren ägde ett dotterföretag i Finland, som i princip hade kunnat försäkra arbetstagaren. Arbetstagaren försäkras obligatoriskt i Grekland, men den nya finska arbetsgivaren kan inte ta en

Juridiska avdelningen

5.1.1999

frivillig APL-försäkring för arbetstagaren parallellt med den grekiska pensionsförsäkringen.

2.4.3

Från ett avtalsland till ett icke-avtalsland

Den som är anställd i ett avtalsland kan antingen försäkras enligt huvudregeln i arbetslandet eller enligt en undantagsbestämmelse i det land varifrån han reser (utgångslandet).

Arbetstagaren är försäkrad i Finland

Om arbetstagaren medan han varit på arbetskommendering i ett avtalsland varit försäkrad i Finland, kan han i princip alltid försäkras frivilligt enligt APL då han reser till ett icke-avtalsland för att arbeta där, förutsatt att arbetsgivaren i icke-avtalslandet uppfyller villkoren för arbetsgivare.

En arbetstagare ha varit på arbetskommendering i Österrike. Han har enligt undantagsbestämmelsen i EG-förordningen försäkrats i Finland. Han reser till Ungern för att arbeta på ett annat finskt företags ungerska dotterföretag. Det finska företaget kan ta en frivillig APL-försäkring för honom.

I vissa situationer kan t.o.m. en obligatorisk APL-försäkring komma i fråga. Om en arbetstagare blivit utsänd av en finsk arbetsgivare till ett avtalsland och samma arbetsgivare sänder ut honom vidare till ett icke-avtalsland, är det alltså fråga om en arbetstagare som sänts ut från Finland i den bemärkelse som avses i 1 c § APL. Arbetstagaren kan inte betraktas som en person som anställts på ort och ställe, eftersom anställningsförhållandet till den finska arbetsgivaren har pågått utan avbrott. Eftersom arbetsgivaren i icke-avtalslandet är finsk, är APL-försäkringen i icke-avtalslandet obligatorisk.

En arbetstagare som varit anställd på ett finskt företag i USA och som varit försäkrad i Finland under arbetskommenderingen, övergår i samma arbetsgivares tjänst i Mexico. Den finska arbetsgivaren skall ta en obligatorisk APL-försäkring för sin arbetstagare som sänts ut till Mexico.

Arbetstagaren är försäkrad i ett avtalsland

Om arbetstagaren medan han arbetar i avtalslandet är försäkrad enligt avtalslandets lagstiftning och han därefter flyttar till ett icke-avtalsland för att arbeta där, är det möjligt att försäkra honom frivilligt enligt APL, om han under anställningstiden i avtalslandet varit frivilligt försäkrad enligt APL. Då har anknytningen till det finska socialskyddet inte avbrutits.

Juridiska avdelningen

5.1.1999

En arbetstagare är försäkrad i Canada och övergår i tjänst hos en finsk arbetsgivare i Sydafrika. Under anställningstiden i Canada var arbetstagaren frivilligt försäkrad enligt APL. Den nya finska arbetsgivaren kan ta en ny frivillig APL-försäkring för arbetstagaren.

Även om arbetstagaren är försäkrad i avtalslandet, kan en obligatorisk APL-försäkring också komma i fråga under samma förutsättningar som nämnts tidigare, där arbetstagaren var försäkrad i Finland.

Om en finsk arbetsgivares arbetstagare, som försäkrats i ett avtalsland, övergår i tjänst hos samma finska arbetsgivare i ett icke-avtalsland, betraktas arbetstagaren som utsänd från Finland, trots att han däremellan varit försäkrad enligt lagstiftningen i avtalslandet med stöd av EG-förordningen eller en överenskommelse om social trygghet. Anställningsförhållandet fortsätter utan avbrott och det kan inte anses vara fråga om en arbetstagare som blivit anställd på ort och ställe. Försäkringskyldigheten påverkas inte av hur länge arbetstagaren har arbetat utomlands, eftersom 1 c § APL saknar tidsbegränsning. När arbetet utomlands har pågått minst två år har arbetsgivaren emellertid möjlighet att ansöka om befrielse från försäkringskyldigheten.

En arbetstagare som varit på arbetskommendering i USA vid ett finsk företag och varit försäkrad där under hela kommenderingsperioden, sänds ut till Mexico för att arbeta där för samma arbetsgivare. Den finska arbetsgivaren skall försäkra den utsända arbetstagaren obligatoriskt enligt APL.

2.4.4

Från ett avtalsland till ett annat avtalsland

Arbetstagaren är försäkrad i Finland

Om en arbetstagare medan han arbetar i ett avtalsland är försäkrad i Finland, kan han alltid försäkras frivilligt enligt APL då han far till ett annat avtalsland för att arbeta där. Byte av arbetsgivare har ingen betydelse, bara arbetsgivaren uppfyller de allmänna villkoren för en arbetsgivare.

Arbetstagaren är försäkrad i avtalslandet

Om arbetstagaren medan han arbetar i ett avtalsland är försäkrad enligt avtalslandets lagstiftning och han far till ett annat avtalsland för att arbeta där, är det möjligt att försäkra honom frivilligt enligt APL i det andra avtalslandet, om arbetstagaren under anställningstiden i det föregående avtalslandet varit frivilligt APL-försäkrad. Då har anknytningen till det finska socialskyddet inte avbrutits.

Juridiska avdelningen

5.1.1999

Situationen är densamma, oberoende av om arbetsgivaren vid övergången till ett annat avtalsland byts eller inte.

En arbetstagare har varit anställd i Sverige på ett svenskt moderföretag och reser till Estland för att arbeta för ett finskt dotterföretag. Det finska företaget vill ta en frivillig kompletterande APL-försäkring för arbetstagaren utöver den estniska obligatoriska pensionsförsäkringen. Eftersom arbetstagaren under anställningstiden i Sverige inte omfattades av det finska obligatoriska socialskyddet eller den frivilliga APL-försäkringen, har anknytningen till den finska socialförsäkringen avbrutits och därför går det inte att ordna någon frivillig APL-försäkring.

3

IKRAFTTRÄDELSEBESTÄMMELSERNA

De förnyade lagarna trädde i kraft 1.1.1999.

Lagarna tillämpas på sådana anställningsförhållanden som pågick då lagarna trädde i kraft. Försäkring kan emellertid inte tas retroaktivt för den tid som föregått lagens ikraftträdande, utan först fr.o.m. den dag lagen trädde i kraft.

Därför kan också sådana arbetstagare som blivit anställda utomlands innan lagen trädde i kraft, försäkras frivilligt enligt APL, om arbetstagarna då de ingick arbetsavtal har omfattats av det finska bosättningsbaserade socialskyddet. Försäkring kan emellertid tecknas med verkan först fr.o.m. 1.1.1999.

En person har anställts för att arbeta för ett finskt företag i Nya Zeeland år 1998. Han omfattades då av det finska bosättningsbaserade socialskyddet med stöd av FPA:s beslut (t.ex. som studerande eller arbetstagarens familjemedlem). Den finska arbetsgivaren kan teckna en frivillig APL-försäkring åt arbetstagaren med verkan fr.o.m. 1.1.1999.

4

OLYCKSFALLSFÖRSÄKRING FÖR ARBETE UTOMLANDS

Bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen (OlyFL) om försäkring av arbete utomlands förnyades också så att de motsvarar ändringarna i APL. Ändringarna trädde likaså i kraft 1.1.1999.

Ordalydelsen i 1 a § OlyFL om obligatorisk olycksfallsförsäkring preciseras så att den överensstämmer med 1 c § 1 mom. APL. I lagen slopades samtidigt ordet 'tillfälligt' i anslutning till arbete utomlands. Med ändringen hade man emellertid inte för avsikt att ändra tillämp-

Juridiska avdelningen

5.1.1999

ningspraxis för OlyFL, eftersom en utsänd arbetstagares arbete utomlands alltjämt skall betraktas som tillfälligt till sin natur.

Paragraf 57 i OlyFL gäller frivillig olycksfallsförsäkring. Enligt den är det möjligt att teckna en frivillig försäkring i samma situationer som finns uppräknade i APL. Arbetstagaren kan alltså vara en person som antingen sänds ut från Finland för att arbeta utomlands för ett finskt företag, koncernföretag eller intresseföretag, eller en person som anställs utomlands och som när anställningen inleds omfattas av den finska socialtrygghetslagstiftningen. I länder som Finland har överenskommelser om social trygghet med är det också möjligt att ta en frivillig olycksfallsförsäkring.

Före år 1999 bestämdes premien för olycksfallsförsäkringen på basis av den faktiska lön som betalades för utlandsarbetet. Från början av 1999 tillämpar olycksfallsförsäkringen samma begrepp för försäkringslönen som arbetspensionsförsäkringen.

Det nya begreppet för försäkringslön baserar sig på förordningen om de förvärvsinkomster som skall inräknas i det lönebelopp som olycksfallsförsäkringspremien grundar sig på (1047/1998). Enligt 1 § 2 mom. i förordningen betraktas som vederlag för arbete utomlands den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, eller den lön som annars kan anses motsvara arbetet.

Då man tillämpar försäkringslönebegreppet på arbete utomlands inverkar det emellertid inte på ersättningar som betalas på grundval av olycksfallsförsäkringslagen, utan de bestäms alltjämt på basis av den faktiska lön som tjänas in för arbetet utomlands.

Försäkringslönebegreppet inverkar också på arbetslöshetsförsäkringspremierna. Olycksfallsförsäkringsbolaget tar ut arbetslöshetsförsäkringspremien av arbetsgivaren, i vilken ingår både arbetsgivarens premie och arbetstagarens avgift, på grundval av de lönebelopp som arbetsgivarens olycksfallsförsäkringspremier baserar sig (19 och 21 § lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner).

Nr 1129

L a g**om ändring av 1 c § lagen om pension för arbetstagare**

Given i Helsingfors den 23 december 1998

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 1 c § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1467/1993, som följer:

1 c §

Denna lag tillämpas även på en arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivare. Detsamma gäller en arbetstagare som av ett finskt företag sänds utomlands för att utföra arbete åt ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagaren under den tid han arbetar utomlands alljämt står i arbetsförhållande till det företag som sände honom utomlands.

Ett finskt företag kan ordna pensionsskydd enligt minimivillkoren i denna lag

1) för en sådan till utlandet sänd arbetstagare som i något annat fall än de som avses i 1 mom. är anställd hos ett moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet eller hos ett annat sådant företag där det finska företaget har bestämmanderätt,

2) för en arbetstagare som utomlands anställs av en finsk arbetsgivare eller en i 1 punkten avsedd utländsk arbetsgivare och som när arbetsförhållandet inleds omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet, eller

3) för en sådan i 1 mom. eller 1 eller 2 punkten i detta moment avsedd arbetstagare vars pensionsskydd enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapens rättsakter om social trygghet eller en internationell överenskommelse om social trygghet skall ordnas i det land där arbetet utförs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Lagen tillämpas på arbetsförhållanden som fortgår när denna lag träder i kraft. Pensionsskydd enligt denna lag kan ordnas tidigast från och med ikraftträdandet.

Helsingfors den 23 december 1998

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

Nr 1130

Lag

om ändring av 1 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

Given i Helsingfors den 23 december 1998

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 1 a § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 1468/1993, som följer:

1 a §

Denna lag tillämpas även på en arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivare. Detsamma gäller en arbetstagare som av ett finskt företag sänds utomlands för att utföra arbete åt ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagaren under den tid han arbetar utomlands alljämt står i arbetsförhållande till det företag som sände honom utomlands.

Ett finskt företag kan ordna pensionskydd enligt denna lag

1) för en sådan till utlandet sänd arbetstagare som i något annat fall än de som avses i 1 mom. är anställd hos ett moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet eller hos ett annat sådant företag där det finska företaget har bestämmanderätt,

2) för en arbetstagare som utomlands anställs av en finsk arbetsgivare eller en i 1 punkten avsedd utländsk arbetsgivare och som när arbetsförhållandet inleds omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet, eller

3) för en sådan i 1 mom. eller 1 eller 2 punkten i detta moment avsedd arbetstagare vars pensionskydd enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapens rättsakter om social trygghet eller en internationell överenskommelse om social trygghet skall ordnas i det land där arbetet utförs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Lagen tillämpas på arbetsförhållanden som fortgår när denna lag träder i kraft. Pensionskydd enligt denna lag kan ordnas tidigast från och med ikraftträdandet.

Helsingfors den 23 december 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*

Nr 1131

Lag

om ändring av 1 a § lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

Given i Helsingfors den 23 december 1998

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 1 a § 1 och 2 mom., sådana de lyder i lag 1469/1993, som följer:

1 a §

Denna lag tillämpas även på en arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivare. Detsamma gäller en arbetstagare som av ett finskt företag sänds utomlands för att utföra arbete åt ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagaren under den tid han arbetar utomlands alltså står i arbetsförhållande till det företag som sände honom utomlands.

Ett finskt företag kan ordna pensionsskydd enligt denna lag

1) för en sådan till utlandet sänd arbetstagare som i något annat fall än de som avses i 1 mom. är anställd hos ett moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet eller hos ett annat sådant företag där det finska företaget har bestämmanderätt,

2) för en arbetstagare som utomlands an-

ställs av en finsk arbetsgivare eller en i 1 punkten avsedd utländsk arbetsgivare och som när arbetsförhållandet inleds omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet, eller

3) för en sådan i 1 mom. eller 1 eller 2 punkten i detta moment avsedd arbetstagare vars pensionsskydd enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapens rättsakter om social trygghet eller en internationell överenskommelse om social trygghet skall ordnas i det land där arbetet utförs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Lagen tillämpas på arbetsförhållanden som fortgår när denna lag träder i kraft. Pensionsskydd enligt denna lag kan ordnas tidigast från och med ikraftträdandet.

Helsingfors den 23 december 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*